

C-95/24. sz. [Khuzdar]ⁱ ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2024. február 6.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Corte di appello di Napoli (Olaszország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. február 6.

Az alap-büntetőeljárás résztvevője:

ATAU

VÉGZÉS,

amellyel az uniós intézmények jogi aktusainak érvényességével és értelmezésével kapcsolatban előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztenek elő az Európai Unió Bírósága elé

(az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke)

A Corte di Appello di Napoli, sezione specializzata *ope legis* per le misure di prevenzione (nápolyi fellebbviteli bíróság, a megelőző intézkedések jogszabály által létrehozott szakosított tanácsa, Olaszország) [omissis]

[omissis]

a Szlovák Köztársaság által kezdeményezett, a 69/05. sz. törvény szerinti, az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárásban, amelynek résztvevője:

ATAU [omissis],

tekintettel az Okresný súd Dunajská Streda (dunaszerdahelyi járásbíróság, Szlovákia) által a keresett személlyel szemben hozott, összesen öt év szabadságvesztés büntetést kiszabó, 2010. szeptember 7-én jogerőre emelkedett, végrehajtható és még teljes egészében végrehajtandó 2010. augusztus 23-i

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

3T/219/2009. sz. szlovák büntetőítélet végrehajtása céljából 2015. október 5-én kibocsátott európai elfogatóparancsra;

[omissis] [nemzeti eljárás]

MEGÁLLAPÍTJA A KÖVETKEZŐKET:

1. § Tényállás

A tagállam Szlovák Köztársaság 2015. október 5-én európai elfogatóparancsot bocsátott ki az Okresný súd Dunajská Streda (dunaszerdahelyi járásbíróság) által hozott, 2010. szeptember 7-én jogerőre emelkedett és végrehajtható, 2010. augusztus 23-i 3T/219/2009. sz. szlovák büntetőítélet végrehajtása céljából a keresett ATAU (más néven ATAU) ellen, akit az ítélet összesen öt év szabadságvesztésre ítélt, amelynek végrehajtását még nem kezdték meg. A rendőrség 2023. június 19-én Olaszországban találta meg a keresett személyt, majd ennek alapján ideiglenesen letartóztatták őt, és a jelen Corte di Appellónak (fellebbviteli bíróság) kell megvizsgálnia a Szlovák Köztársaság által az európai elfogatóparancs útján kért átadást. A keresett személy a jelen bíróság előtti eljárás során ezt követően kijelentette és dokumentumokkal támasztotta alá, hogy több mint öt éve ténylegesen és jogszerűen tartózkodik Olaszországban, és ennek következtében azt kérte a jelen Corte di Appellótól (fellebbviteli bíróság), hogy tagadja meg az átadását, és rendelje el a szlovák büntetőítéletben vele szemben kiszabott büntetés Olaszországban történő végrehajtását azzal, hogy elismeri az ítéletet az Olaszországban történő végrehajtás céljából.

A nem nyilvánvalóan megalapozatlan kérelem elbírálása érdekében a Corte di Appello (fellebbviteli bíróság) felhívta a Szlovák Köztársaságot, hogy egészítse ki az elítélt személyre alkalmazott eljárási garanciákat tartalmazó tanúsítványt. Az Okresný súd Dunajská Streda (dunaszerdahelyi járásbíróság) 2023. november 2-i feljegyzésében azt a választ adta, hogy az elítélt személy személyesen nem vett részt az öt élitelő ítélet meghozatalát eredményező tárgyaláson. Mindazonáltal a tárgyaláson jogi képviselő képviselte őt, és látta el védelmét. Emellett nem értesítették a tárgyalás napjáról és helyéről, de tudott az ellene folyamatban lévő eljárásról, mivel 2009. szeptember 28-án ugyanezen bűncselekmény miatt letartóztatták és előzetes letartóztatásba helyezték Szlovákiában, majd 2009. december 15-én szabadlábra helyezték és szlovák területen egy menekülttáborban helyezték el, ahonnan 2009. december 31-én elszökött anélkül, hogy visszatért volna oda, és kézbesítési címet adott volna meg, így a szlovák bíróság már nem tudta felkutatni őt és kézbesíteni részére a bírósági tárgyaláson való megjelenésre vonatkozó idézést. Emiatt e tárgyalásra az elítélt távollétében került sor, mivel eltűnt, annak ellenére, hogy tudott az eljárásról, és jogi képviselő képviselte és látta el védelmét a tárgyaláson, amely öt év szabadságvesztés büntetés kiszabásával zárult.

Mivel jelenleg – a további vizsgálatokat nem érintve – nem tűnik úgy, hogy fennállna az átadás megtagadásának más indoka, a jelen Corte di Appellónak

(fellebbviteli bíróság) meg kell vizsgálnia, hogy fennállnak-e a feltételei annak, hogy megtagadják az átadást az ítéletnek a keresett személlyel szemben kiszabott öt év szabadságvesztés büntetés olaszországi végrehajtása céljából történő elismerését követően, ahogyan azt a keresett személy kérte.

2. § Az olasz nemzeti jogi rendelkezések

A legge n. 69 del 22.4.2005 (*Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri*) (a belső jognak az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározattal való összehangolása érdekében hozott rendelkezésekről szóló, 2005. április 22-i 69. sz. törvény) 18bis. cikke 2. bekezdésének *ratione temporis* alkalmazandó szövege úgy rendelkezik, hogy „ha az európai elfogatóparancsot szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki, a fellebbviteli bíróság megtagadhatja a keresett személy átadását, ha olasz állampolgárról vagy más olyan személyről van szó, aki legalább öt évig jogszerűen és ténylegesen Olaszország területén lakott vagy tartózkodott, [...] feltéve hogy a fellebbviteli bíróság elrendeli, hogy e büntetést vagy szabadságelvonással járó intézkedést a nemzeti joggal összhangban Olaszországban hajtsák végre”. ATAU (más néven ATAU) esetében az ügyiratban szereplő dokumentumok alapján nem tűnik kizártnak e feltételek fennállása.

A decreto legislativo n. 161 del 07.9.2010 (*Disposizioni per conformare il diritto interno alla Decisione quadro 2008/909/GAI relativa all'applicazione del principio del reciproco riconoscimento alle sentenze penali che irrogano pene detentive o misure private della libertà personale, ai fini della loro esecuzione nell'Unione Europea*) (a belső jognak a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló 2008/909/IB kerethatározattal való összehangolása érdekében hozott rendelkezésekről szóló, 2010. szeptember 7-i 161. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet) előírja, hogy abban az esetben, ha a fellebbviteli bíróság megtagadja a büntetőjogi ítéleten alapuló európai elfogatóparanccsal kért átadást, és elrendeli a büntetés olasz területen történő végrehajtását, egyúttal az olaszországi végrehajtás céljából el kell ismernie azon külföldi büntetőítéletet, amelyen az európai elfogatóparancs alapul, amennyiben a feltételek teljesülnek.

Ennélfogva az olasz jog szerint a fellebbviteli bíróságnak, amennyiben az átadás megtagadásáról határoz, és elrendeli a külföldi büntetőítélet olaszországi végrehajtását, a 2010. szeptember 7-i 161. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet értelmében el kell ismernie az utóbbi ítéletet, és ezt csak akkor teheti meg, ha a feltételek teljesülnek.

A [omissis] 2010. szeptember 7-i 161. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet 13. cikke 1. bekezdésének i. pontja előírja, hogy „a fellebbviteli bíróság megtagadja az ítélet elismerését az alábbi esetek egyikében: [...] i) az érintett személy személyesen nem volt jelen a végrehajtandó határozat meghozatalát eredményező tárgyaláson, kivéve, ha a tanúsítvány igazolja: 1) hogy az érintett személyt kellő időben, személyesen idézték, és ily módon tájékoztatták a tárgyalás kitűzött időpontjáról és helyéről, vagy az érintett más módon ténylegesen hivatalos tájékoztatást kapott a szóban forgó tárgyalás kitűzött időpontjára és helyére vonatkozóan, mégpedig oly módon, hogy egyértelműen megállapítást nyert, hogy a kitűzött tárgyalásról tudomást szerzett, vagy tájékoztatták arról, hogy a határozat meghozatalára meg nem jelenése esetén is sor kerülhet; 2) hogy az érintett személy a kitűzött tárgyalás ismeretében meghatalmazta vagy az általa választott vagy az állam által kirendelt jogi képviselőt arra, hogy a tárgyalás során a védelmét ellássa, és az említett jogi képviselő ténylegesen ellátta az érintett személy védelmét a tárgyaláson vagy 3) hogy az érintett személy a határozat kézbesítését és azt követően, hogy kifejezetten tájékoztatták őt a perújításhoz vagy fellebbezéshez való jogáról, amely eljárásban joga van részt venni, és amely lehetővé teszi az ügy újbóli érdemi vizsgálatát – beleértve az új bizonyítékokat –, egyértelműen kijelentette, hogy nem vitatja a határozatot, vagy a megállapított határidőn belül nem kért perújítást vagy nem fellebbezett.”

A jelen ügyben, amint az fentebb említésre került, a keresett személyt egyszer sem nem tájékoztatták a tárgyalás kitűzött időpontjáról és helyéről az 1) pont szerint, sem a kitűzött tárgyalásról a 2) pont szerint, és nem kapta meg a 3) pont szerinti tájékoztatást sem. A Szlovák Köztársaság ugyanis arról számolt be, hogy csak a folyamatban lévő eljárásról tudott, mivel letartóztatták és előzetesen fogva tartották az eljárás kezdetét megelőzően három hónapig, és miután szabadon engedték, minden nyom nélkül elszökött, így nem tudták őt tájékoztatni a tárgyalás kitűzött időpontjáról és helyéről, sem arról, hogy a határozat meghozatalára meg nem jelenése esetén is sor kerülhet.

A jelen ügyben tehát a Corte di Appello (fellebbviteli bíróság), ha mérlegelné az átadás megtagadását és a büntetés Olaszországban történő végrehajtásának elrendelését, nem tehetné ezt meg, mivel az ítélet elismerésének megtagadására vonatkozó feltételek egyidejűleg fennálltak.

Másrészt az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos eljárási biztosítékok tekintetében a [omissis] 2005. április 22-i 69. sz. törvény 1. cikke 1bis. bekezdésének *ratione temporis* alkalmazandó szövege előírja, hogy „ha az európai elfogatóparancsot olyan tárgyalás eredményeként kiszabott szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki, amelyen az érintett személy nem jelent meg személyesen, az európai elfogatóparancsnak tartalmaznia kell az alábbi feltételek közül legalább az egyikre vonatkozó utalást is: [...] b) az érintett személyt, miután tájékoztatták az ellene folyamatban lévő eljárásról, a fent említett határozatot eredményező tárgyaláson az érintett személy által vagy hivatalból kijelölt jogi képviselő képviselte”.

Ebből azt a következtetést kell levonni, hogy amennyiben az elítélt személyt tájékoztatták az ellene folyamatban lévő eljárásról, és jogi képviselő látta el védelmét, az európai elfogatóparancs végrehajtása céljából történő átadás megengedett, míg a büntetés elismerése nem megengedett a végrehajtó államban.

Az európai elfogatóparancs alapján történő átadás ugyanis azzal az egyszerű feltétellel megengedett, hogy az elítélt személyt, akinek védelmét jogi képviselő látja el, tájékoztatják arról a puszta tényről, hogy ellene eljárás van folyamatban; ezzel szemben az ítéletnek a végrehajtó államban történő elismerése azzal a feltétellel megengedett, hogy az elítélt személyt, akinek védelmét jogi képviselő látja el, tájékoztatják a tárgyalás kitűzött időpontjáról.

Ezek a szabályok a jelen ügyben azt eredményezik, hogy ATAU-t (más néven ATAU) átadhatták a Szlovák Köztársaság részére, mivel jogi képviselő látta el védelmét, és tájékoztatták őt a folyamatban lévő eljárásról, Olaszország azonban nem tagadhatta meg az átadását azzal, hogy elrendelte a büntetés Olaszországban történő végrehajtását, annak ellenére, hogy több mint öt éve ténylegesen olasz területen tartózkodott, és kérelmet nyújtott be, mivel nem tájékoztatták őt a tárgyalás kitűzött időpontjáról.

Ez ahhoz az ellentmondásos következményhez vezet, hogy az a tény, hogy az elítélt személy számára az elismerés tekintetében biztosított eljárási garancia nagyobb, mint az elítélt személy számára az európai elfogatóparancs tekintetében biztosított eljárási garancia, inkább terhet, mint előnyt jelent az elítélt személy számára.

A jelen ügyben ATAU (más néven ATAU) nem részesülhetett az átadás megtagadásának előnyéből arra tekintettel, hogy öt éve ténylegesen Olaszországban tartózkodik, mivel ellentmondásos módon a Szlovák Köztársaság által számára biztosított eljárási garancia (tájékoztatás arról, hogy az eljárás folyamatban van) kisebb, mint az ítélet elismeréséhez előírt garancia (tájékoztatás a tárgyalás kitűzött időpontjáról), amely, ha biztosították volna számára, lehetővé tette volna a büntetés Olaszországban történő végrehajtását az átadás megtagadását követően.

Ily módon a megkeresett személy nem azért veszítené el a büntetésének a végrehajtó államban történő letöltéséhez való jogát, mert nagyobb eljárási garanciát kapott, hanem ellentmondásos módon azért, mert kisebb eljárási garanciát kapott, és így indokolatlanul kettős hátrányt szenvedne el, amely egyrészt a távollétében megtartott tárgyalás anélkül, hogy a tárgyalás kitűzött időpontjáról tájékoztatták volna, másrészt pedig a büntetésnek a végrehajtó államban történő letöltése helyett az ítéletet kiszabó állam részére történő átadása, még akkor is, ha az egyéb feltételek teljesültek.

Ez a rendszer egyébként ahhoz az ellentmondásos következtetéshez vezet, hogy a büntetőítéletet Olaszországban nem lehet végrehajtás céljából elismerni, mivel az alkalmazott eljárási garancia (tájékoztatás a folyamatban lévő eljárásról)

alacsonyabb szintű, mint az előírt (a tárgyalás kitűzött időpontja), miközben lehetővé teszi az ítéletet végrehajtó állam részére végrehajtás céljából történő átadást. Ennek eredményeképpen ugyanazon európai jogterületen megállapítható, hogy ugyanazon ítélet nem rendelkezik a végrehajtásához szükséges azon minimális eljárási garanciával, amely lehetővé tenné a végrehajtását, de rendelkezik azzal a minimális eljárási garanciával, amely lehetővé teszi a végrehajtás céljából az ítéletet meghozó állam részére történő átadást, és az elítélt számára a kisebb garanciát nyújtja.

Ennélfogva ezt a következtetést össze kell vetni az uniós jog szabályaival annak értékelése érdekében, hogy az uniós jog értelmezhető-e és érvényes-e abban az értelemben, hogy az átadás megtagadható, miután az ítéletet elismerték a büntetésnek a végrehajtó államban történő letöltése céljából, még akkor is, ha az ítélet elismerésére előírt eljárási biztosíték nem áll fenn, azonban az európai elfogatóparancson alapuló átadásra előírt eljárási biztosíték igen.

3. § Az európai uniós jogi rendelkezések

Az (európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló,) 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4. cikkének 6. pontja előírja, hogy a végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága megtagadhatja az átadást, ha az európai elfogatóparancsot szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki, amennyiben a keresett személy a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa, feltéve hogy ez az állam vállalja a büntetés saját joga szerinti végrehajtását.

A (kölcsonös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló,) 2008. november 27-i 2008/909/IB kerethatározat 25. cikke előírja, hogy amikor a tagállam igazságügyi hatósága a 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4. cikkének (6) bekezdése alapján megtagadja az átadást, a büntetőjogi végrehajtás céljából történő elismerésről szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB kerethatározat szabályait is alkalmazni kell.

A [omissis] 2008/909/IB kerethatározat 9. cikke (1) bekezdésének i) pontja előírja, hogy „a végrehajtó állam illetékes hatósága megtagadhatja az ítélet elismerését és a büntetés végrehajtását, amennyiben: i) a 4. cikkben előírt tanúsítvány szerint az érintett személy személyesen nem volt jelen a határozat meghozatalát eredményező tárgyaláson, kivéve, ha a tanúsítvány igazolja, hogy a kibocsátó állam nemzeti jogában meghatározott további eljárási követelményekkel összhangban: i. az érintett személyt kellő időben: személyesen idézték, és ily módon tájékoztatták a tárgyalásnak a kitűzött időpontjáról és helyéről, mégpedig oly módon, hogy egyértelműen megállapítást nyert, hogy a kitűzött tárgyalásról tudomást szerzett, valamint tájékoztatták arról, hogy a határozat meghozatalára

meg nem jelenése esetén is sor kerülhet; vagy ii. az érintett személy a kitűzött tárgyalás ismeretében meghatalmazta vagy az általa választott vagy az állam által kirendelt jogi képviselőt arra, hogy a tárgyalás során a védelmét ellássa, és az említett jogi képviselő ténylegesen ellátta az érintett személy védelmét a tárgyaláson; vagy iii. az érintett személy a határozat kézbesítését és azt követően, hogy kifejezetten tájékoztatták őt a perújításhoz vagy fellebbezéshez való jogáról, amely eljárásban joga van részt venni, és amely lehetővé teszi az ügy újbóli érdemi vizsgálatát – beleértve az új bizonyítékokat –, és amely az eredeti határozat megváltoztatásához vezethet: egyértelműen kijelentette, hogy nem vitatja a határozatot, vagy a megállapított határidőn belül nem kért perújítást vagy nem fellebbezett”.

Az uniós jog tehát kifejezetten előírja, hogy az elítelt távollétében hozott büntetőítéletnek a végrehajtó államban történő elismerésének feltétele, hogy a vádlottat, akinek védelmét jogi képviselő látja el, legalább a tárgyalás időpontjáról tájékoztassák. Ez megegyezik az olasz nemzeti jogi rendelkezéssel.

A különbség az, hogy míg az olasz nemzeti jog a fentiek szerint úgy rendelkezik, hogy ilyen eljárási garancia hiányában a nemzeti bíróság „megtagadja az elismerést”, addig az uniós jog úgy rendelkezik, hogy ilyen esetben a végrehajtó állam bírósága „megtagadhatja az elismerést”. Ennélfogva míg a megfelelő olasz jog szerint a fellebbviteli bíróság köteles megtagadni az elismerést, addig az uniós jog szerint a fellebbviteli bíróságnak joga, de nem kötelessége megtagadni azt.

Ez a különbség a jelen ügy szempontjából lényeges. A megfelelő olasz jogot alkalmazva ugyanis nem lehet az ítéletet Olaszországban végrehajtás céljából elismerni, mivel ATAU-t (más néven ATAU) nem tájékoztatták a tárgyalás kitűzött időpontjáról, és így a fellebbviteli bíróságnak át kell őt adnia a Szlovák Köztársaság részére, noha jogosult lenne a büntetés Olaszországban történő letöltésére, és ezt kérelmezte is. Ezzel szemben az uniós jogot, a megfelelő jogforrást alkalmazva a végrehajtó állam bírósága mérlegelési jogkörrel rendelkezik annak megítélésében, hogy elismeri-e a külföldi büntetőítéletet, és ha igen, akkor megtagadhatja az átadást, és elrendelheti a büntetés Olaszországban történő végrehajtását.

Úgy tűnik tehát, hogy az uniós jognak megfelelő olasz törvény a büntetőítéletek elismerése terén – akár közvetlenül, akár az európai elfogatóparancs útján – ellentétes az uniós joggal, mivel nem fakultatív, hanem kötelező jelleggel írja elő az elismerés megtagadását arra az esetre, ha a fent említett minimális eljárási garanciákat nem tartják be.

Annak tisztázása szükséges tehát, hogy az uniós jogot ebben az értelemben kell-e értelmezni, és hogy az ebben az értelemben érvényes-e.

Ennélfogva az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kell előterjeszteni.

4. § Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Az eljáró bíróság azt kéri az Európai Unió Bíróságától, hogy állapítsa meg, hogy az alábbi cikkek egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseit:

- a 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4. cikkének 6. pontját;
- a 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat 9. cikke (1) bekezdésének i) pontját és 25. cikkét;

úgy kell-e értelmezni, hogy

- 1) a végrehajtó államnak a végrehajtható külföldi büntetőítélet elismerésével megkeresett bírósága mérlegelési jogkörrel rendelkezik, és nem köteles minden esetben megtagadni az ítélet elismerését, ha úgy tűnik, hogy az említett ítélet meghozatalát eredményező tárgyalás során nem biztosították a vádlott számára a 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat 9. cikke (1) bekezdésének i. pontjában előírt eljárási garanciák egyikét sem;
- 2) a végrehajtó államnak az ítélet végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs alapján az átadás elrendelésével megkeresett bírósága, ha együttesen teljesülnek az elítélt személynek az ítéletet hozó állam részére történő átadásának elrendelésére vonatkozó feltételek, valamint annak megtagadásának feltételei a büntetésnek a végrehajtó állam területén történő végrehajtásának egyidejű elrendelésével, jogosult az átadás megtagadására, az ítélet elismerésére és a területén történő végrehajtásának elrendelésére még akkor is, ha az elismert ítélet meghozatalát eredményező tárgyalás során nem biztosították a vádlott számára a 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat 9. cikke (1) bekezdésének i. pontjában előírt eljárási garanciák egyikét sem?

[omissis] [útmutatás az eljáró bíróság hivatala részére]

Nápoly [omissis]

[omissis]